

Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer parelhagedis

 Timon lepidus

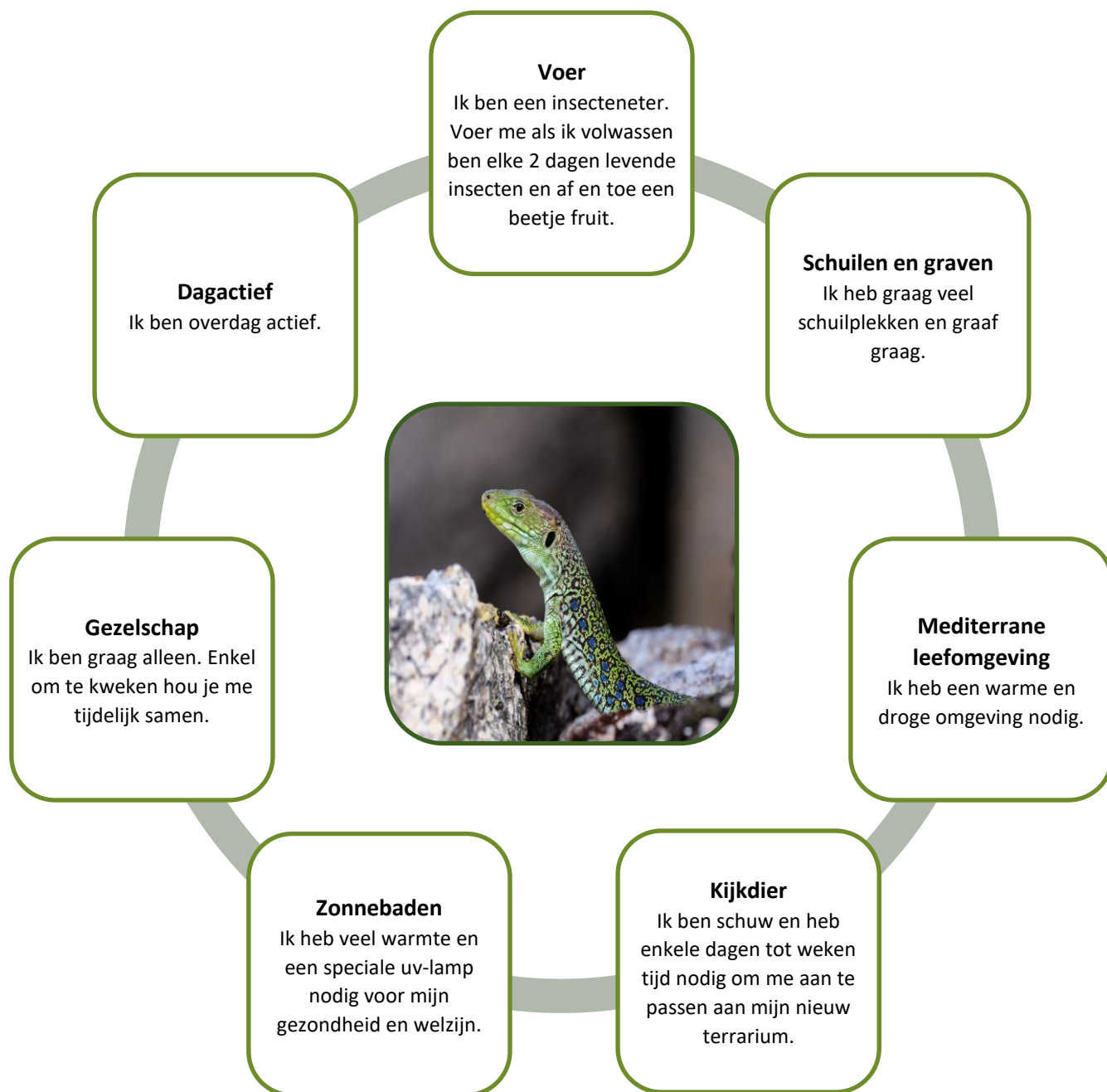
DEPARTEMENT
OMGEVING

vlaanderen.be/huisdierinfo

INHOUD

1	Overzicht	3
2	Natuurlijk gedrag en behoeften.....	4
3	Huisvesting en verzorging	5
3.1	Huisvesting	5
3.1.1	Gezelschap	6
3.1.2	Bodembedekking en inrichting	6
3.1.3	Temperatuur	6
3.1.4	Water en de luchtvochtigheid	6
3.1.5	Uv- en warmtelamp	6
3.1.6	Dagelijks lichtritme en de seizoenen	7
3.1.7	Verrijking	7
3.2	Voeding	7
3.3	Verzorging	8
4	Gedrag en omgang met het dier	9
5	Gezondheid	10
5.1	Voortplanting en bijhorend gedrag	10
5.2	Meest voorkomende gezondheidsproblemen	11
6	Aankoop of adoptie.....	12
7	Kosten	13

1 OVERZICHT

2 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTE

Parelhagedissen (*Timon lepidus*) zijn reptielen die behoren tot de familie van de echte hagedissen (*Lacertidae*). Er zijn zes soorten van het geslacht *Timon* gekend, waarvan er in Vlaanderen vier als huisdier mogen worden gehouden (meer info: [Positieve lijst reptielen](#)), met name de parelhagedis (*Timon lepidus*), de *Timon nevadensis*, *Timon pater* (Afrika) en *Timon tangitanus* (Afrika). Afhankelijk van hun oorspronkelijk leefgebied hebben deze soorten behoefte aan een bepaalde inrichting en een bepaald klimaat in het terrarium. Hier wordt enkel de levenswijze en verzorging van de parelhagedissensoort *Timon lepidus* belicht.

Die komt van nature voor in gebieden met een mediterraan klimaat in Zuid-West-Europa, met name in Portugal, Spanje, het zuidwesten van Frankrijk en noordwesten van Italië.

In natuurlijke omstandigheden leven parelhagedissen in droge, rotsachtige gebieden met weinig vegetatie. Het klimaat is er warm gematigd, met tijdens de zomermaanden dagtemperaturen van 35 tot 45 °C en 's nachts temperaturen niet lager dan 10 °C. De parelhagedis is overdag actief en dan vooral tijdens de koelere uren van de ochtend en avond. Gedurende de heetste uren van de dag zoekt het dier beschutting voor de zon in rotspleten, olijf- en druivengaarden of het struikgewas. Zoals alle reptielen is de parelhagedis koudbloedig en regelen ze de lichaamstemperatuur door actief de warmte of koelte op te zoeken. De warmte versnelt het metabolisme en helpt zo met de processen in het lichaam zoals de vertering. Tijdens de wintermaanden houdt de hagedis een winterslaap om de koude te overleven, slaapt hij veel en eet en beweegt hij weinig tot niet.

Vooraf roofvogels en slangen jagen op parelhagedissen, maar ze vallen ook ten prooi aan zoogdieren zoals de lynx of marter. Deze diersoort is schuchter en begeeft zich nooit ver van een schuilplaats. Het zijn voornamelijk insecteneters die zich in het wild voeden met een gevarieerd dieet van regenwormen, pissebedden, vogeljongen en bloemen. Het dier deinst er ook niet voor terug om gevaarlijke prooien, zoals schorpioenen of gordelduizendpoten aan te vallen. Bij gelegenheid eten ze ook bessen en vruchten.

Parelhagedissen zijn de grootste hagedissensoort in Europa. Ze kunnen uitzonderlijk 70 tot 80 cm groot worden. Doorgaans wordt een mannelijk dier 50-60 cm, waarvan de staart 2/3e uitmaakt. Vrouwelijke dieren zijn meestal kleiner en worden veelal niet groter dan 50 cm waarvan de staart 2/3e beslaat. Naargelang de leeftijd en het leefgebied verschilt de wildkleur, maar meestal heeft de parelhagedis (*Timon lepidus*) een groene lichaamskleur met een fijn, zwart luipaardpatroon op de rug en blauwe vlekken op de flanken. Mannelijke dieren hebben een forsere kop en op de flanken grotere vlekken, de jongen hebben een licht-olijfkleurige lichaamskleur. Het dier dankt zijn naam aan de kenmerkende vergrote en korrelige schubben die lijken op parels.

De ogen van een parelhagedis zijn goed ontwikkeld en de communicatie met soortgenoten gebeurt meestal via visuele signalen. Ze reageren op kleur, bewegingen en houdingen van soortgenoten. Tijdens de paarperiode spelen ook geuren een rol en vinden ze potentiële paarpartners door geursporen. Mits een goede verzorging en huisvesting kan een parelhagedis 15 tot 20 jaar oud worden.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	<i>Animalia</i> (Dieren)
Stam	<i>Chordata</i> (Chordadieren)
Klasse	<i>Reptilia</i> (Reptielen)
Orde	<i>Squamata</i> (Schubreptielen)
Familie	<i>Lacertidae</i> (Hagedissen)
Genus	<i>Timon</i>
Soort	<i>Timon lepidus</i> (parelhagedis)

3 HUISVESTING EN VERZORGING

3.1 HUISVESTING

De afdeling Dierenwelzijn liet onderzoeken welke afmetingen nodig zijn om reptielen te huisvesten met het oog op positief welzijn. Grotere verblijven zijn steeds mogelijk en kunnen het welzijn verder bevorderen. Voor een volwassen parelhagedis (*Timon lepidus*) wordt onderstaande benodigde ruimte aangeraden:

Soort	Aantal	Landopp. m ²	Hoogte cm	Water		Bijkomende oppervlakte per dier (bovenop het cijfer onder 'aantal')	
				Opp. m ²	Diepte cm		
<i>Timon lepidus</i>	1	0,75	60			0,25	

Hoe groter het terrarium, hoe beter je voldoet aan de behoeftes van je parelhagedis. Het zijn typische bodembewoners die weinig klimmen, voorzie dus zeker genoeg grondoppervlakte. Met een goed sluitende overkapping voorkom je dat het dier zich aan de rand optrekt en ontsnapt. Plaats het terrarium op een stevige ondergrond en op een rustige plaats. Trillingen kunnen voor stress zorgen. Voorzie een ondoorzichtige [achterwand](#) in het terrarium, dan voelt het dier zich beschermt en veilig.

In het terrarium moeten de volgende zaken aanwezig zijn:

- een zonneplaats op lage boomstammen of vlakke rotsen met een [uv-](#) en [warmtelamp](#) erboven
- een koelere plek met grote boomstammen of vlakke rotsen
- een schuilplaats op een warme én op een koele plek
- een thermometer
- voldoende loop- en graafruimte
- een [ondiepe waterschaal](#)
- een legbak in het verblijf van volwassen vrouwelijke dieren

3.1.1 Gezelschap

Parelhagedissen zijn van nature territoriale en solitaire dieren die enkel bij elkaar komen om te paren. Het is daarom niet aangeraden meerdere dieren samen in een terrarium te houden. Plaats nooit meerdere mannelijke dieren in één verblijf, want zij kunnen erg agressief op elkaar reageren.

3.1.2 Bodembedekking en inrichting

Als [bodembedekker](#) is een diepe laag speciaal reptielenzand gemengd met kleizand geschikt. Voorzie een laag van ongeveer 20 cm zodat het dier kan graven. De dieren durven weleens het substraat oppikken als ze een prooi vangen, dus gebruik geen grind en fijne bodembedekkers zoals houtschaafsel. Gebruik ook geen dennenboom- en cederhoutkrullen en krantenpapier want die zijn mogelijk giftig. Hou de bodem droog en proper.

Plaats [lage platte rotsen en boomstammen](#) zodat er veel schuilplaatsen ontstaan. Zet zware stenen en rotsen altijd direct op de bodem van het terrarium, nooit op de bodembedekking. Zo voorkom je dat de stenen kantelen als het dier in de bodembedekking graaft, en voorkom je dat het dier gewond raakt. Omdat ze niet zo goed klimmen, voorzie je lage “opstapmogelijkheden” zodat ze een iets hoger gelegen plek zoals op een rots kunnen bereiken. Besteed veel aandacht aan schuilplekken en de zonneplek. Hou er rekening mee dat de elementen in het terrarium het gewicht van de volwassen hagedis moeten kunnen dragen.

Met een horizontaal geplaatst stuk hout of een platte steen onder de warmte- en lichtbron kan het dier zelf bepalen hoe dicht het bij de lamp zit. Voorzie een extra hol of een beschutte kuil met licht vochtig graafmateriaal, zoals mos of kokosvezel, want daar vindt het dier verkoeling. Een jong dier heeft veel zulke schuilplekken nodig.

3.1.3 Temperatuur

Voor de parelhagedis moet de [temperatuur](#) 's nachts dalen tot lager dan 20 °C en overdag mag die oplopen tot 22 à 29 °C in de koude delen van het terrarium. Met een tijdsklok kan je de temperatuur 's nachts aanpassen. Op de lokale zonneplaats moet de temperatuur oplopen tot 40 à 45 °C. Een thermometer in het terrarium is noodzakelijk, zodat je de minimum- en maximumtemperatuur goed kan opvolgen. Om oververhitting te voorkomen plaats je het terrarium nooit rechtstreeks en volledig in het zonlicht.

3.1.4 Water en de luchtvochtigheid

Voorzie een ondiepe drinkbak die permanent in de warme zone van het terrarium staat. Ververs het water dagelijks.

Voor de parelhagedis die van nature in een relatief droge omgeving leeft, moet de luchtvochtigheid tussen 40 tot 60% blijven. Een te hoge luchtvochtigheid kan infecties in de hand werken en luchtwegenproblemen veroorzaken, maar met een hygrometer kan je de luchtvochtigheid controleren. Besproei het dier 1 à 2 maal per week met water uit een plantenspuit en bij voorkeur 's ochtends, om dauwdruppels na te bootsen.

3.1.5 Uv- en warmtelamp

Een parelhagedis is actief tijdens de dag, en daarom is een lichtbron zoals een [uv-lamp](#) onmisbaar voor de gezondheid van je dier. Met name uv-B-licht is cruciaal voor de aanmaak van vitamine D3. De uv-lamp en warmtelamp moeten, afhankelijk van het type lamp, van op 20 tot 30 cm rechtstreeks op de lokale zonneplaats van het dier schijnen. De afstand is echter mede afhankelijk van het type lamp en de wattage, volg dus steeds de aanwijzingen uit de bijsluiter. Ideaal zijn er meerdere niveaus onder de lamp, of plaats je een lange horizontale boomstam of een platte steen onder de lamp zodat het dier dicht of verder van de lamp kan gaan zitten. Om zeker te zijn dat er voldoende uv-licht is, kan je een uv-spectrummeter gebruiken of de uv-lamp tijdig

vervangen zoals is voorgeschreven in de bijsluiters. Glas en plastic houden uv-straling tegen. Terrariums met roosters laten wel uv-licht door van de lamp die erboven geplaatst wordt of van het zonlicht. Een rooster wordt ook gebruikt omdat het dier dan niet bij de lamp kan komen en zich niet kan verbranden.

Een [warmtelamp](#) of combinatielamp warmte/uv-B is eveneens noodzakelijk. De parelhagedis is een grote hagedis en heeft mogelijk een rij van enkele kleinere warmtelampen of een warmtelamp met een diameter van 25 cm nodig. Omdat het dier plaatselijke oververhitting niet goed kan inschatten, zijn warmtematten, warmtekabels en warmtestenen niet geschikt.

Het belangrijkste is dat het dier zich niet rechtstreeks of onrechtstreeks kan verbranden: er moet absoluut vermeden worden dat de hagedis aan een warmte- of lichtelement kan komen. Daarom worden lampen best in een afzonderlijk compartiment van het terrarium geplaatst, bijvoorbeeld door een rooster aan te brengen tussen leefruimte en lampgedeelte. **Voorzie daarnaast zeker schuilplekken op een warme én koele plaats** waar het dier beschutting kan vinden voor het licht en/of warmte.

3.1.6 Dagelijks lichtritme en de seizoenen

Deze hagedissen hebben in de zomer elke dag 12 tot 14 uur daglicht en 12 tot 10 uur duisternis nodig. Met een tijdsklok kan je het aantal lichturen per dag nauwkeurig regelen.

In natuurlijke omstandigheden gaan ze in winterslaap wanneer de temperatuur in hun natuurlijk leefmilieu sterk daalt. Voor **gezonde dieren** in gevangenschap en indien je wilt kweken is het aangeraden deze omstandigheden na te bootsen. Het is belangrijk dat de hagedis in optimale conditie verkeert vóór hij in winterslaap gaat. Niet fitte dieren mogen geen winterslaap houden. Tijdens deze periode zal het dier vertragen en minder eten. De temperatuur en lichturen moeten geleidelijk verminderen. Dat is een delicaat proces waarvoor je vooraf beter advies vraagt aan ervaren kenners van de diersoort of een dierenarts met kennis van reptielen.

3.1.7 Verrijking

Door nieuwe prikkels te geven stimuleer je het dier en doorbreek je zijn dagelijkse routine. Verrijking¹ kan bijvoorbeeld bestaan uit variatie in schuil- en ligmogelijkheden. Maak slim gebruik van de beschikbare ruimte om het terrarium complexer te maken. Als het dier een goed verblijf heeft, zal het zich beter ontwikkelen en actiever zijn. Activeer het voedselzoekgedrag door voedselverrijking aan te bieden in de vorm van vliegende insecten of verstop meelwormen in de holtes van een rots of boomstam.

Verdiep je in de kenmerken van zijn natuurlijke omgeving om nog meer tegemoet te komen aan de behoeften en interesses van je dier. Let goed op wat het dier prettig vindt, want ieder dier is uniek. Het is een goed teken als het onderzoekend en nieuwsgierig is. Kijk dagelijks naar het dier om zijn gedrag en behoeftes te leren kennen. Een passief dier dat weinig gebruik maakt van de ruimte, is mogelijk ziek of geeft aan dat de omgeving niet goed voldoet of te koud is. Naar manieren zoeken om het leven van je dier te verrijken is leuk, zowel voor mens als dier!

3.2 VOEDING

Parelhagedissen eten hoofdzakelijk insecten of andere ongewervelden en/of larven en wormen. **Probeer een volwassen dier zo gevarieerd mogelijk te voeren met een dieet van 95% dierlijk voer en 5% fruit.** Dierlijk voer zoals levende krekels, kakkerlakken, motten, slakken en sprinkhanen zijn geschikt. Wormen en larven (bv.

¹ Via voedsel of kunstmatige voorwerpen, inrichting van het verblijf, geuren of interactie met soortgenoten of andere diersoorten nieuwe en positieve prikkels aan het dier aanbieden om de kwaliteit van het leven van in gevangenschap gehouden dieren, te verbeteren.

moriowormen, meelwormen, dola's en wasmotlarven) zijn iets vetter voer en mogen met mate gegeven worden. Door het geprepareerde voer op een voederplank of in een schaal aan te bieden voorkom je dat het dier de bodembedekking met het voer naar binnen werkt en een darmverstopping krijgt. In de dierenwinkel zijn verschillende maten van insecten te koop, van zeer klein tot groot. Het is belangrijk dat je de juiste maat kiest in functie van de grootte (leeftijd) van je hagedis. Een vuistregel is dat de insecten niet groter mogen zijn dan de breedte van de kop, informeer hiervoor in de dierenwinkel. Bepoeder de insecten met vitamine- en mineralenpoeder. Je kunt voedseldieren vooraf ook vitamine- en mineralenrijk voeder geven (gut loading) voordat je ze aanbiedt.

Daarnaast bestaat het dieet van een volwassen dier uit 5% zacht en zoet fruit. Vruchten zoals aardbei, banaan, perzik en mango zijn geschikt en worden bij voorkeur gegeven als beloning na het trainen of in de vorm van voedselverrijking. Was en droog het fruit zorgvuldig, want pesticiden kunnen de hagedis ziek maken, en stamp het vooraf fijn met een vork. **Jongen tot de leeftijd van 1 jaar zijn strikt carnivoor en voer je dagelijks kleine insecten.**

Voer een volwassen dier elke 2 dagen en bekijk de mate van vervetting, energie en groei om de voeding aan te passen. Wasmot- en meelwormen zijn iets vetter en voer je met mate om vervetting te voorkomen. Krekels, spinnen en sprinkhanen geven minder risico op vervetting en mogen daarom altijd gegeven worden. Voer de hagedis bij voorkeur 's ochtends of in de namiddag en verwijder kort na het voeren de nog overlevende insecten of voorzie voedsel voor de insecten.

De hagedis reageert gretig en enthousiast op voedermomenten, dus kijk uit bij het voeren zodat je niet gebeten wordt. De hagedissen vertonen reeds op jonge leeftijd voedselnijd, waarbij het ene dier het voer van het andere tracht af te nemen, hoewel er voldoende voedsel aanwezig is. Voedselnijd kan tot hevige gevechten leiden.

Wat voer je een volwassen parelhagedis

Dagelijks voer	Met mate voeren	Niet voeren
95% insecten: levende krekels, sprinkhanen, spinnen, kakkerlakken...	Vette insecten en wormen: meelwormen, wasmotten...	Zeevruchten of vis
5% fruit: fijngeprakte aardbei, banaan, mango, perzik...		Groenten
Vitamine- en mineralenpoeder		Koriander

3.3 VERZORGING

Dagelijks

- Verwijder de uitwerpselen en voederresten, verwijder niet gegeten levende insecten
- Geef nieuw voer (afhankelijk van de leeftijd)
- Bekijk of de parelhagedis er gezond uitziet en zich normaal gedraagt
- Vervang te natte of vuile bodembedekking, vooral rond het bad, en kijk uit voor schimmelvorming
- Vul de bodembedekking aan waar nodig
- Reinig de drinkbak en geef vers drinkwater
- Controleer de temperatuur, de luchtvochtigheid en de werking van de uv- en warmtelamp en eventueel de hygrometer

Minstens één keer per week

- Reinig indien nodig de schuilplekken en rotsen met een vochtige hete doek
- Besproei het dier met water met de plantenspuit

Een aantal maal per jaar

- Reinig het terrarium volledig
- Plaats het dier hiervoor in een tijdelijk onderkomen
- Verwijder alle attributen en de bodembedekking
- Reinig en ontsmet het terrarium en de attributen grondig met een oplossing van koud water en 10% javel (100 ml/1 liter water). Spoel goed na met zuiver water om javelresten te verwijderen. Laat alles goed drogen en voeg nieuw substraat toe

4 GEDRAG EN OMGANG MET HET DIER

Reptielen zijn geen knuffeldieren en houden niet van aanraking. De parelhagedis is van nature erg schuw, schrikachtig en nerveus en is daarom vooral een mooi kijkdier. Het kan weken duren om het dier te laten wennen aan de nieuwe omgeving en de verzorging, en gedurende die tijd zal het zich veel verstoppen. Een terrarium met **veel schuilplaatsen** en mogelijkheden om te zonnebaden is daarom een must voor deze diersoort. Dagelijkse verzorging en aandacht kunnen ervoor zorgen dat het dier je leert vertrouwen.

Parelhagedissen zijn erg gemotiveerd voor voedsel en mits een stevige portie geduld (dagen, weken tot zelfs maanden) kan het dier tammer worden. Let wel, ieder dier is verschillend! Ondanks zijn nerveuze aard is het dier niet agressief. Zoals bij veel diersoorten zijn jonge en mannelijke dieren agressiever. Naarmate ze ouder worden, worden ze kalmer. Hou echter in het achterhoofd dat elk dier kan bijten of krabben wanneer het nerveus is of zich bedreigd voelt of schrikt. Een dier dat nerveus of angstig is, of zich bedreigd voelt, zal zich groot maken en dreiggedrag tonen door de bek open te sperren of te blazen. Laat het dier in dat geval met rust, en ga na hoe de interactie op een later tijdstip prettiger kan verlopen. Ook kan het dier je per ongeluk bijten tijdens het voeren.

Parelhagedissen worden helemaal niet graag opgepakt en laten zich niet gemakkelijk vangen. Dit is vooral een probleem wanneer het dier naar de dierenarts moet of wanneer het terrarium moet worden gereinigd. Ze zijn nerveus, snel, vinnig en kunnen goed springen en hebben bovendien een stevige beet en scherpe nagels. Het is daarom belangrijk om het dier op de juiste manier te vangen en op te tillen. Benader het dier steeds rustig en wees in je handelingen zelfzeker en doelbewust. Gebruik een stevige doek of keukenhanddoek om de kop tijdelijk te bedekken en het dier rustig op te nemen. Ondersteun daarbij het borst- en staartdeel met één hand of arm waarbij je de poten vrijlaat en gebruik je andere hand om ontsnappen te voorkomen. Neem deze dieren nooit alleen bij de staart vast, want dan kan die afbreken. Hou bij een wilder exemplaar de hand van je dragende arm om de nek en je andere arm om het dier om ontsnappen te voorkomen. Dim de lichten nadat je het dier hebt teruggezet, zodat het kan kalmeren. Tik niet op het glas, sla niet met deuren of pak het dier niet onverwachts op en raak het niet onverwachts aan, zo voorkom je onnodige stress.

Parelhagedissen kunnen drager zijn van salmonella. Mensen met een zwakke immuniteit vermijden daarom best het contact met deze reptielen. Voor de gezondheid van mens en dier is een goede hygiëne in het terrarium belangrijk, en moet je na het hanteren altijd je handen wassen.

5 GEZONDHEID

5.1 VOORTPLANTING EN BIJHOREND GEDRAG

Ga na of je verantwoordelijke kopers hebt voor de jongen voor je begint te kweken.

De geslachtsbepaling is moeilijk omdat er weinig uiterlijke verschillen zijn tussen vrouwelijke en mannelijke dieren. Mannelijke dieren hebben feller gekleurde en grotere vlekken op de flanken en een forsere kop. Mannelijke dieren hebben ook een dikkere staartbasis ofwel twee verdikkingen naast de cloaca (opening voor de staart) waar de hemipenissen zitten. De geslachtsrijpheid wordt bereikt op ongeveer 2 jaar.

Voor parelhagedissen begint de paartijd in natuurlijke omstandigheden na de winterslaap en dan zoeken ze elkaar op om te paren. Als je wilt kweken met je parelhagedis, dan moeten deze omstandigheden nagebootst worden, maar dit is tevens een delicaat proces dat gevaarlijk is voor de hagedis als het niet goed wordt uitgevoerd. Wacht ook voor het kweken met een vrouwelijke parelhagedis tot ze volledig volgroeid is (3 jaar) en in goede conditie is, om problemen bij het leggen van de eieren te voorkomen.

Het paringsritueel is zeer gewelddadig en de potentiële partners (maar vooral het vrouwelijke dier) kunnen elkaar ernstig verwonden. Als je wilt kweken met je dier moet je rekening houden met enkele aandachtspunten:

- Plaats na de winterslaap het mannelijk en vrouwelijk dier samen. Plaats nooit het vrouwelijk dier bij het mannelijk dier of omgekeerd in een terrarium waar een van beide dieren al een tijd verblijft.
- Elke kennismakings- of paringssessie mag slechts 10 tot 15 minuten duren, nadien wordt het vrouwelijke dier uit het terrarium verwijderd.
- Hou te allen tijde toezicht en grijp in bij overmatige agressie.

Na de paring duurt het ongeveer 40 tot 90 dagen voordat de 5 tot 22 eieren gelegd worden. In het wild graaft de vrouwelijke parelhagedis vooraf een nest in losse, vochtige aarde of zand, zodat de eieren verder in een stabiel microklimaat kunnen ontwikkelen. De temperatuur beïnvloedt of er meer mannelijke of vrouwelijke dieren uitkomen. Afhankelijk van de temperatuur komen de jongen na ongeveer 85 tot 95 dagen uit het ei.

In het terrarium van een vrouwelijke hagedis moet een legbak aanwezig zijn van minstens 50 x 50 cm (lengte x breedte) en 40 cm diep, gevuld met vochtige bodembedekker. Ook zonder paring kan ze behoefte hebben om eieren te leggen en het is daarom aangeraden altijd een legbak in het terrarium van een vrouwelijk dier te voorzien. De eieren kunnen eventueel in een broedstoof worden uitgebroed bij een temperatuur van 26 °C met bij voorkeur nog een natuurlijke nachtelijke afkoeling.

De jonge dieren zijn onmiddellijk na het uitkomen zelfstandig. Een opkweekbak met een temperatuur van 28 tot 32 °C met een plaatselijke hogere temperatuur van 40 tot 45 °C onder een warmte- of uv-lamp is geschikte huisvesting voor zeer jonge parelhagedissen. Gebruik de eerste twee weken geen bodembedekker, maar enkel keukenpapier of propere doeken om de tere huid niet te beschadigen. Voer ze tot de leeftijd van één jaar elke dag kleine insecten.

Ze vervellen regelmatig tijdens hun groei en kennen groeispongen. Besproei het terrarium dagelijks met water uit de plantenspuit om het vervellen te vergemakkelijken. Een groep jonge parelhagedissen heeft voldoende ruimte nodig, maar onderlinge agressie, vooral om het voer, is onvermijdelijk. Bij overmatige agressie en voordat ze territoriaal worden (9 tot 12 maanden), moeten ze worden gescheiden. Plaats nooit een jonge hagedis samen met een ouderdier om kannibalisme te voorkomen.

5.2 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Kijk voor de aankoop van een dier uit naar een dierenarts die ervaring heeft met reptielen. Gezonde parelhagedissen staan sterk en hoog op hun poten, hebben een goed gevulde buik, heldere ogen en een propere neus en egale huid met een heldere kleur. Afwijkingen in gedrag, uitwerpselen, ademhaling of verkleuringen kunnen op ziektes wijzen. Contacteer bij twijfel altijd een dierenarts.

De meest voorkomende gezondheidsproblemen bij parelhagedissen zijn:

- **Metabolic Bone Disease (MBD)**
Symptomen: vertraagde groei, vergroeiingen, zwakke botten en verdikte gewrichten, vaak aan het kaakgewricht, verlamming, incontinentie² of constipatie³.
MBD komt voor bij zowel dieren in de groei als bij volwassen dieren. Bij dieren in de groei wordt het ook wel rachitis genoemd. Het ontstaat door een tekort aan uv-B-straling, die nodig is voor een goede opname van calcium. Calciumrijke voeding en goede uv-B-lampen zijn absoluut noodzakelijk om de aandoening te voorkomen.
- **Inwendige parasieten** bv. wormen, flagellaten, coccidia
Symptomen: lusteloosheid, verminderde eetlust veranderingen in de ontlasting, die soms donkerder of bloederig kan zijn.
De symptomen zijn niet altijd duidelijk en beperken zich vaak tot algehele lusteloosheid en conditievermindering. Laat halfjaarlijks een mestonderzoek uitvoeren en steeds bij twijfel. Raadpleeg je dierenarts voor geschikte anti-parasitaire middelen.
- **Uitwendige parasieten** bv. bloedzuigende mijten en schimmels
Symptomen: jeuk, irritatie en soms verkleuring van de huid.
Bekijk goed de tenen en oogranden. Contacteer steeds je dierenarts voor een correcte diagnose en behandeling.
- **Onvolledig vervellen**
Symptomen: vervellingen zijn onvolledig of duren lang, vaak constrictie van de huid aan de tenen, nagels, oogleden en bek.
Een lauwwarm waterbad kan uitkomst bieden, dit weekt de oude huid los. Trek nooit zelf de vervellingsresten los en raadpleeg indien nodig een dierenarts voor de diagnose van een onderliggende oorzaak zoals vitamine A tekort, parasieten, slechte voeding, te droge lucht...
- **Constipatie**
Symptomen: weinig of geen mest, weinig eetlust, lusteloos.
Verkeerde voeding, een te koude omgeving of te weinig vochtopname kunnen constipatie veroorzaken. Een lauwwarm waterbad kan de spijsvertering weer op gang te brengen.
- **Dystocia bij vrouwelijke dieren (legnood)**
Symptomen: onrustig gedrag, zoeken naar een geschikte nestplek, niet eten, een verdikking ter hoogte van het achterlichaam. In een later stadium: verlamming, spiertrillingen en aanvallen.
Vrouwelijke parelhagedissen blijven reproductief actief, zelfs zonder de aanwezigheid van een mannelijk dier, zodat er zich problemen met de eileg kunnen voordoen bij vrouwelijke dieren. Contacteer onmiddellijk de dierenarts bij tekenen van onrust bij vrouwelijke dieren vanaf 9 maanden oud. Een permanente legbak in het terrarium van een vrouwelijk dier is aangeraden, want ook zonder paring kan ze behoefte hebben om eieren te leggen. De eieren zijn dan wel onbevruucht.
- **Afwijkend gedrag of agressief gedrag**
Symptomen: stereotiep gedrag, vluchtgedrag zoals wegrennen of duwen en krabben aan de wanden, veel bewegen of juist extreem weinig bewegen, apathie. Mogelijk wordt het dier door hormonale veranderingen in het paarseizoen overactief. In andere gevallen heeft het dier last van stress. Stress kost

² Incontinentie is de mest en urine laten lopen, het niet meer op kunnen houden of controleren van het mesten.

³ Constipatie is het verstopt zitten van de darmen en het niet kunnen mesten.

energie en hierdoor zoekt het dier mogelijk langduriger de warmte op. Laat medische oorzaken uitsluiten door je dierenarts. Verbeter de omgeving en voorkom stress.

6 AANKOOP OF ADOPTIE

Parelhagedissen zijn reptielen die je in een terrarium houdt. Kennis van de behoeften van het dier en technische kennis van terraria zijn noodzakelijk. De parelhagedis is niet agressief, heeft een robuuste gezondheid, maar is erg schuw. Deze hagedis is daarom vooral een mooi kijkdier dat zo weinig mogelijk mag worden gehanteerd. Bedenk waarom je een parelhagedis als huisdier wilt en of het dier aan die verwachtingen kan voldoen.

De volgende vragen helpen je over de aankoop van een parelhagedis na te denken:

- Parelhagedissen kunnen 20 jaar oud worden, kan je er gedurende deze hele periode voor zorgen?
- Begrijp je dat het geen knuffeldier is en dat parelhagedissen absoluut niet willen aangeraakt worden?
- Heb je genoeg ruimte voor het grote terrarium?
- Begrijp je dat je ze dagelijks moet verzorgen en dagelijks/elke 2 dagen moet voeren met levende insecten en ander voer en je wekelijks schoonmaakwerk hebt?
- Is er een winkel in de buurt waar voederdieren worden verkocht, of ben je bereid die zelf te kweken?
- Heb je de tijd om het voer aan te kopen en te bereiden met vitamine- en mineralenpoeder?
- Is er iemand die de parelhagedis kan verzorgen als je op vakantie gaat?
- Heb je ongeveer 83 euro per maand over voor de voeding en verzorging?

Een parelhagedis koop je bij een kweker, een dierenwinkel of een gespecialiseerd opvangcentrum. Het is aan te raden om bij meerdere kwekers te gaan kijken voor je een parelhagedis koopt. Zo kun je direct zien wat er allemaal komt kijken bij het houden van het dier. Kies een verkoper bij wie de dieren er gezond uitzien, het terrarium en water proper zijn, het dier veel schuilplekken en een zonneplek heeft en er voldoende ruimte is in het verblijf.

Let goed op dat je een soort van het geslacht *Timon* kiest die in Vlaanderen zonder bijkomende vergunning mag gehouden worden. Van het geslacht *Timon* zijn er zes soorten gekend, waarvan in Vlaanderen [vier soorten als huisdier mogen worden gehouden](#).

Wees kritisch en durf vragen te stellen. Als koper ben je verantwoordelijk voor een goede keuze. Koop alleen een dier dat mag worden verhandeld en gehouden in Vlaanderen. Koop geen zwakke of zieke dieren, want zo hou je foutieve handel in stand. Kijk goed of de dieren geen verwondingen of vervormingen hebben. Als je verwaarloosde dieren opmerkt, dan kan je dit melden bij Dierenwelzijn Vlaanderen via het [Meldpunt verwaarloosde of mishandelde dieren](#).

Voordat je de parelhagedis mee naar huis neemt, moet het terrarium in orde zijn, zodat het warm is en klaar voor de komst van het dier. Na de aankoop moet het dier enkele weken tot maanden wennen aan de nieuwe situatie. Geef het dier die rust, want dit is een stresserende periode. Na enige tijd kan je meer toenadering zoeken.

7 KOSTEN

De aankoopprijs van een juveniele parelhagedis bedraagt 50 tot 100 euro.

De aankoop van een terrarium en het meeste toebehoren is een eenmalige investering. Richtprijzen kan je [hier](#) vinden.

Maandelijks kost een parelhagedis ongeveer 83 euro voor levend voer en ander voer, voedingssupplementen, bodembedekking, elektriciteit en water. Als het dier ziek wordt of je wil kweken, kunnen de kosten hoog oplopen.

Wat kost een parelhagedis jaarlijks?

Jaarlijkse kosten	Bedrag
Bodembedekking	150
Uv-lampen of combinatielamp uv/warmte	70
Warmtelampen	25
Levend voer en ander dierlijk voer, mineralen en vitaminen	400
Elektriciteit en water	350
Totaal	995 euro

Postadres

Koning Albert II-laan 15 bus 548
1210 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn